

Rijksvaccinatieprogramma, landelijke en regionale vaccinatiegraad Veiligheidsregio Kennemerland oktober 2023

1. Inleiding en samenvatting vaccinatiegraad jeugdigen en zwangere vrouwen

Op 29 juni 2023 publiceerde het RIVM het rapport '[Vaccinatiegraad en jaarverslag Rijksvaccinatieprogramma \(RVP\) Nederland 2022](#)'. Op basis van deze publicatie wordt u geïnformeerd over de huidige vaccinatiegraad in de regio Kennemerland, welke inspanningen daar voor zijn geleverd en de verwachte ontwikkelingen van het RVP.

Het huidige Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

In Nederland krijgen kinderen nu vaccinaties tegen twaalf besmettelijke ziekten die ernstig kunnen verlopen. Vanaf januari 2024 worden dit 13 ziekten, dan wordt het rotavirus-vaccin voor alle zuigelingen opgenomen in het RVP.

Ook de maternale vaccinatie wordt aangepast. Vanaf 15 oktober 2023 kunnen vrouwen die minimaal 22 weken zwanger zijn, zich behalve tegen kinkhoest ook tegen griep laten vaccineren.

Het vaccinatieprogramma biedt naast individuele bescherming ook groepsbescherming. Groepsbescherming zorgt ervoor dat kwetsbare kinderen, die nog niet gevaccineerd zijn, beschermd worden en het voorkomt epidemieën. Het RVP is continue in ontwikkeling met nieuwe vaccinaties en aanpassingen van het vaccinatieschema.

Regio Kennemerland

In de Veiligheidsregio Kennemerland wordt het RVP aangeboden door twee organisaties, GGD Kennemerland en JGZ Kennemerland (JGZ 0-4 organisatie). GGD Kennemerland vaccineert 4-18 jarigen woonachtig in Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Velsen, Uitgeest en Zandvoort. In deze plaatsen biedt JGZ Kennemerland de 0-4 zorg aan. GGD Kennemerland vaccineert alle 0-18 jarigen woonachtig in Haarlemmermeer en biedt de maternale kinkhoest aan.

Naast vaccinaties op het consultatiebureau en groepsvaccinatie, is er ook vaccinatie op maat. De hiervoor bestaande spreekuren worden goed bezocht onder andere door nieuwkomers, jeugdigen die inhaalvaccinaties nodig hebben en jeugdigen met (extreme) prikangst.

In 2022 is er een groot aantal groepsvaccinaties gepland onder andere omdat er een inhaalcampagne HPV was voor 4 jaarcohorten jongens, maar ook meisjes (jaarcohort 2004, 2006, 2008 en 2009).

In 2022 zijn er voor de groepsvaccinaties 71.658 uitnodigingen verstuurd; 11.701 voor DTP/BMR, 50.499 voor HPV en 9.458 voor MenACWY.

Daarnaast is het vluchtelingenteam gestart, dat onder andere zorgdraagt dat voor vluchtelingen en statushouders een vaccinatieplan wordt gemaakt en gestart wordt met vaccineren. Dit is een zeer intensief proces.

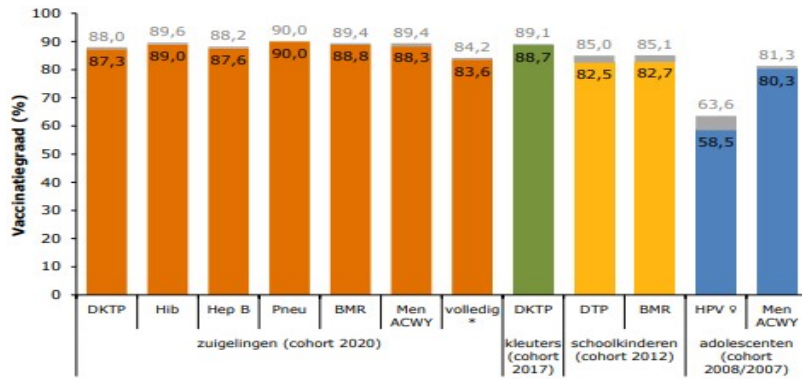
Vaccinatiegraad landelijk en regio Kennemerland samengevat

De vaccinatiegraad 2022 is lager dan in 2021. In paragraaf 5 wordt verder ingegaan op de achtergrond van de lage vaccinatiegraad en initiatieven ter verbetering van de landelijke en regionale vaccinatiegraad.

In onderstaande staafdiagrammen is de vaccinatiegraad landelijk en regionaal voor de verschillende vaccinsorten weergegeven. De vaccinatiegraad wordt zowel *met* als *zonder* leeftijdsgrens getoond.

In het recente verleden bepaalde het RIVM de vaccinatiegraad per jaarcohort alleen op een vastgestelde leeftijd per jaarcohort; de vaccinatiegraad voor onder andere zuigelingen werd bepaald op de leeftijd van 1 én op de leeftijd van 2 jaar. Sinds vorig jaar wordt de vaccinatiegraad per jaarcohort ook bepaald zonder leeftijdsgrens. Dit betekent dat voor de zuigelingen met jaarcohort 2020 de vaccinatiegraad is vastgesteld op moment dat RIVM de database gesloten heeft (maart 2023).

Type vaccin	Vaccinatiegraad 2021 Zonder leeftijdsgrens (%)		Vaccinatiegraad 2022 Zonder leeftijdsgrens (%)	
	Regionaal	Landelijke	Regionaal	landelijk
DKTP zuigelingen	93,5	92,7	89,7	88
Hib zuigelingen	93,9	93,3	90,8	89,6
Pneumokokken zuigelingen	93,2	92,6	89,2	90
BMR zuigelingen	93	92,7	89,8	89,4
Meningococcon zuigelingen	93	92,8	90,3	89,4
Hep B zuigelingen	93,7	92,7	89,6	88,2
DKTP kleuters	91,7	91,2	89,2	89,1
DTP 10-jarigen	90,7	89,7	87,3	85,0
BMR 10-jarigen	90,8	89,7	87,3	85,1
HPV 14-jarige meisjes	70,3	66,4	67,6	63,6
MenAcwy 15-jarigen	81,9	85,3	83,4	81,3
Maternale kinkhoest	70 (eigen cijfers 73)		66 (eigen cijfers 70)	

Betekenis afkortingen: D(K)TP = difterie, kinkhoest, tetanus, poliomyelitis, Hib = *Haemophilus influenzae* type b-ziekte, Hep B = hepatitis B, Pneu = pneumokokkenziekte, BMR = bof, mazelen, rodehond, MenACWY = meningokokken ACWY-ziekte, HPV = humaan papillomavirus infectie. * volledig = alle RVP-vaccinaties volgens schema ontvangen op tweejarige leeftijd. **Figuur P1 Vaccinatiegraad (%) per vaccinatie en geboortecohort (op basis van op persoon geregistreerde vaccinaties, exclusief anonieme vaccinaties); vastgesteld op leeftijd twee jaar (zuigelingen), vijf jaar (kleuters), tien jaar (schoolkinderen), veertien jaar (adolescente meisjes) en vijftien jaar (adolescenten); in grijs: inclusief vaccinaties die later zijn gegeven**

2. Huidig vaccinatieschema

Het RVP-programma is per 1-1-2022 als volgt aangepast:

- Implementatie HPV voor jongens
- Voor alle leeftijden 2 vaccinaties (vanaf september 2022)
- HPV-vaccinatieschema start op de leeftijd van 10 jaar in plaats van met 12/13 jaar

Het RVP-programma blijft in ontwikkeling, zie paragraaf 5.

Maternale vaccinaties

In december 2019 is de maternale kinkhoest vaccinatie ingevoerd.

3. Toelichting Informed Consent RVP

Informed Consent

Vanaf 1-1-2022 wordt aan ouders en/of jeugdigen toestemming gevraagd voor gegevensuitwisseling (toegediende vaccinaties **inclusief** persoonsgegevens) tussen het RIVM en de JGZ/ GGD-organisatie en vastgelegd in het kinddossier. Informed consent voor de gegevensuitwisseling met het RIVM is noodzakelijk in het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Als er geen toestemming wordt gegeven, worden de vaccinatiegegevens zonder persoonsgegevens gedeeld met het RIVM. Het RIVM kan voor deze kinderen niet vaststellen of alle vaccinaties zijn toegediend en of deze kinderen volledig gevaccineerd zijn.

Anonieme vaccinatiegegevens kunnen niet mee worden genomen in de berekening van de vaccinatiegraad. Dit betekent dat alle getoonde resultaten een onderrapportage zijn van de daadwerkelijke vaccinatiegraad.

In tabel 1 is het percentage van anoniem gedeelde vaccinatiegegevens weergegeven. Het RIVM streeft ernaar dat het percentage anoniem gedeelde vaccinatiegegevens zo laag mogelijk is, namelijk lager dan 5%. Zowel landelijk als regionaal is het percentage anoniem gedeelde vaccinatiegegevens voor DKTP-booster en maternale kinkhoestvaccinatie aanzienlijk hoger.

Tabel 1. Anoniem gedeelde vaccinatiegegevens per vaccinsort

Type vaccin	Informed consent Anoniem gedeeld	
	Regionaal	Landelijk
DKTP-Hib-Hep zuigelingen	3,4	3,1
Pneumokokken zuigelingen	3,0	3,0
BMR zuigelingen en 9 jr	3,4	4,7
Meningococcon zuigelingen en 14 jr	5,6	6,9
DKTP booster kleuters	13,1	13,8
DTP 10-jarigen	2,2	3,6
HPV 14-jarige meisjes	3,3	3,9
Maternale kinkhoest	9,0	13,7
Totaal	3,9	4,9

4. Regionale vaccinatiegraad

In alle tabellen zijn alleen de vaccinatiegegevens zonder leeftijdsgrens weergegeven, aangezien dit een reëlere maat voor de vaccinatiegraad per jaarcohort is. Daarnaast is tussenhaakjes en in het rood het percentage waarmee de vaccinatiegraad is gedaald, weergegeven.

Vaccinatiegraad zuigelingen

De landelijke en de regionale vaccinatiegraad onder zuigelingen (*) is in vergelijking met verslagjaar 2022 over 2021 afgenomen. De vaccinatiegraad voor zuigelingen in Haarlemmermeer is met uitzondering van de pneumococcon-vaccinatie (iets) hoger dan het landelijke gemiddelde.

Het eerste vaccinatiemoment zuigelingen is, afhankelijk of moeder gevaccineerd is tegen kinkhoest, op de leeftijd van of 2 of 3 maanden. Dit betekent dat nagenoeg alle kinderen van het geboortecohort 2020 gevaccineerd zijn tijdens de Covid-19 pandemie.

(*) Zuigelingen zijn kinderen vanaf 30 dagen oud tot de leeftijd van 1 jaar. Op de leeftijd van 14 maanden worden twee vaccinaties gegeven, BMR en MenACWY. Deze twee vaccinaties worden meegenomen in de vaccinatiegraad zuigelingen.

Tabel 2. Vaccinatiegraad (in %) zuigelingen geboren in 2020

Type vaccin	Vaccinatiegraad 2021		Vaccinatiegraad 2022	
	Zonder leeftijdsgrens (%)		Zonder leeftijdsgrens (%)	
	Regionaal	Landelijk	Regionaal	Landelijk
DKTP zuigelingen	93,5	92,7	89,7 (-3,8)	88 (-4,7)
Hib zuigelingen	93,9	93,3	90,8 (-3,1)	89,6 (-3,7)
Pneumokokken zuigelingen	93,2	92,6	89,2 (-4,0)	90 (-2,6)
BMR zuigelingen	93	92,7	89,8 (-3,2)	89,4 (-3,3)
Meningococce n zuigelingen	93	92,8	90,3 (-2,7)	89,4 (-3,4)
Hep B zuigelingen	93,7	92,7	89,6 (-4,1)	88,2 (-4,5)

Vaccinatie schoolgaande kinderen leeftijd basisonderwijs

De vaccinatiegraad van schoolgaande kinderen wordt normaliter vastgesteld op 3 verschillende momenten, op de leeftijd van 5 jaar, 10 en 11 jaar is. Dit jaar zijn de cijfers weergegeven van alle toegediende vaccinaties bij een leeftijdsgroep tot en met maart 2023.

- DKTP wordt toegediend tijdens het laatste contactmoment op het consultatiebureau op de leeftijd van 3 jaar 10 maanden. GGD Kennemerland biedt dit vaccin aan kinderen woonachtig in de gemeente Haarlemmermeer.

De vaccinatiegraad voor DKTP is zowel landelijk als regionaal gedaald. Alleen in de gemeente Heemstede is een lichte stijging van de vaccinatiegraad vastgesteld. Voor DKTP booster is het percentage anoniem overgedragen vaccinatiegegevens relatief hoog (13%). Dit betekent dat de werkelijke vaccinatiegraad hoger ligt.

- De DTP en BMR-vaccinaties worden tijdens een groeps vaccinatie aangeboden. De vaccinatiegraad voor beide vaccins zijn landelijk en regionaal gedaald. Regionaal is de vaccinatiegraad gemiddeld 2% hoger dan het landelijke gemiddeld.

In het voorjaar van 2022 was de opkomst 9-jaarsvaccinatie beduidend lager dan voorheen. Dit is de reden geweest om een QuickScan Bereidheid 9-jaarsvaccinatie uit te voeren. In paragraaf 5 wordt verder ingegaan op de uitkomsten van de Quickscan.

Tabel 3A. Vaccinatiegraad schoolgaande kinderen basisonderwijs jaarcohort 2017 en 2012

Type vaccin	Vaccinatiegraad 2021		Vaccinatiegraad 2022	
	Zonder leeftijdsgrens (%)		Zonder leeftijdsgrens (%)	
	Regionaal	Landelijk	Regionaal	landelijk
DKTP kleuters	91,7	91,2	89,2 (-2,5)	89,1 (-2,1)
DTP- 9 jarigen	90,7	89,7	87,3 (-3,4)	85,0 (-4,7)
BMR 9-jarigen	90,8	89,7	87,3 (-3,5)	85,1 (-4,8)

Tabel 3B. Vaccinatiegraad schoolgaande kinderen jaarcohort 2017 en 2012 vergeleken met jaarcohort 2016 resp. 2011 (per gemeente)

Plaats	DKTP kleuters 2017 (jaarcohort 2016)	DTP schoolkinderen Cohort 2012 (2011)	BMR schoolkinderen Cohort 2012 (2011)
Landelijk	89,1 (91,2)	85,0 89,7	85,1 89,7
Beverwijk	87,1 (91,1)	83,7 89,4	83,3 (89,8)
Bloemendaal	92,7 (95,5)	90 92,8	90,3 (92,8)
Haarlem	87,2 (90,3)	86,3 89,4	86,3 (89,4)
Haarlemmermeer	90,0 (90,9)	86 89,8	86,0 (90,0)
Heemskerk	90,8 (92,9)	90,2 92,6	90,4 (93,3)
Heemstede	95,1 (94,5)	95,3 91,1	95,6 (91,7)
Uitgeest	91,7 (96,6)	92,8 95,7	92,1 (95,1)
Velsen	88,3 (92,8)	88,8 94,5	89,2 (94,0)
Zandvoort	87,6 (93,8)	82,9 88,3	82,4 (89,0)
Totaal regio Kennemerland	89,2	87,3	87,3

Vaccinatie schoolgaande kinderen leeftijd voortgezet onderwijs

HPV

De vaccinatiegraad HPV-meisjes is ten opzichte van verslagjaar 2022 gedaald, maar gemiddeld beduidend hoger dan het landelijke gemiddelde.

Tabel 4A. Vaccinatiegraad HPV meisjes

Type vaccin	Vaccinatiegraad 2021		Vaccinatiegraad 2022	
	Zonder leeftijdsgrens (%)		Zonder leeftijdsgrens (%)	
	Regionaal	Landelijk	Regionaal	landelijk
HPV-meisjes	70,3	66,4	67,6 (-2,7)	63,6 (-2,8)

Tabel 4B. Vaccinatiegraad HPV meisjes per gemeente

Plaats	HPV meisjes Volledig Jaarcohort 2008 (2007)
Landelijk	63,6 (66,4)
Beverwijk	59,4 (65,3)
Bloemendaal	78,5 (85,7)
Haarlem	65,2 (69,5)
Haarlemmermeer	65,7 (68,5)
Heemskerk	69,9 (72,1)
Heemstede	84,7 (72,1)
Uitgeest	69,7 (77,8)
Velsen	69 (73,0)
Zandvoort	64,1 (56,6)
Totaal regio Kennemerland	67,6 (70,3)

Meningococcon ACWY

Landelijk daalt de vaccinatiegraad MenACWY, terwijl er regionaal een lichte stijging te zien is.

Tabel 5A. Vaccinatiegraad MenACWY

Type vaccin	Vaccinatiegraad 2021		Vaccinatiegraad 2022	
	Zonder leeftijdsgrens (%)		Zonder leeftijdsgrens (%)	
	Regionaal	Landelijk	Regionaal	landelijk
MenACWY 14-jarigen	81,9	85,3	83,4 (+1,5)	81,3 (-4,0)

Tabel 5B. Vaccinatiegraad MenACWY jaarcohorten 2006 en 2007 per gemeente

Plaats	Men ACWY jaarcohort 2006	Men ACWY jaarcohort 2007
Landelijk	85,3	81,3
Beverwijk	83,2	84,4
Bloemendaal	86,6	85,8
Haarlem	78,1	81
Haarlemmermeer	82,3	83,9
Heemskerk	80,4	85,1
Heemstede	87,5	86,3
Uitgeest	86,8	84,9
Velsen	85,8	83,8
Zandvoort	69,6	80,8
Totaal regio Kennemerland	81,9	83,4

Maternale kinkhoest

De maternale kinkhoest wordt rondom 22 weken zwangerschap aan de aanstaande moeder toegediend. Ook voor dit vaccin geldt een relatief hoog percentage anoniem overgedragen vaccinatiegegevens (Landelijk 13,7% vs regionaal 9%). De vaccinatiegraad blijft hiermee stabiel ten opzichte van de voorgaande jaren.

Tabel 6. Vaccinatiegraad maternale kinkhoest

	Verslagjaar 2023(%)	Verslagjaar 2022(%)	Verslagjaar 2021 (%)
Landelijk	64	66	70
GGD Kennemerland	66 (op basis van eigen gegevens 70%)	73%	70 (op basis van eigen gegevens 73%)

Conclusie

De laatste jaren neemt de vaccinatiegraad onder jeugdigen langzaam af. De vaccinatiegraad maternale kinkhoest vaccinatie, geïmplementeerd december 2019, is vergelijkbaar. In de volgende paragraaf wordt in gegaan op de achtergrond van de lagere vaccinatiegraad.

5. Achtergrond lage vaccinatiegraad en initiatieven ter verbetering van de landelijke en regionale vaccinatiegraad

5a. Signaal verlaagde opkomst groepsvaccinatie 2022

In het voorjaar 2022 is zowel landelijk als regionaal vastgesteld dat de opkomst van de groepsvaccinaties beduidend lager was dan in 2021. In onderstaande tabel zijn de landelijke en regionale interventies weergegeven, waarna er in de tekst een verdere toelichting wordt gegeven.

Landelijk	Wat	Uitkomst	Vervolg
RIVM	Webinar zomer 2022	<p>Uitnodiging Covid-vaccinatie en RVP groepsvaccinatie zelfde periode</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ouders opende post RIVM niet • Ouders wilde 1 vaccinatie in die periode • Vaccinatiemoehheid • Wantrouwen overheid en vaccinaties 	<p>2022 Flitspeiling ouders</p> <p>2023 Aangepaste brieven</p> <p>Toekomst Geen 2 campagnes tegelijk uitzetten</p>
	Flitspeiling zomer 2022	<p>In 2022 ouders wat negatiever over vaccineren dan in 2013 -></p> <p>Mogelijke verklaring waarom de vaccinatiegraad RVP gedaald sinds de coronapandemie.</p> <p>Meeste ouders zijn nog steeds positief over het RVP.</p>	<p>RIVM heeft communicatie aangepast o.a.</p> <p>Uitnodiging met QR code: uitnodiging ook in andere talen te lezen</p> <p>Infographics</p> <p>Filmpjes</p>
Regionaal	Wat	Uitkomst	Vervolg
GGD Kennemerland	Quickscan ouders 9-jarigen Zomer 2022	<p>Communicatie is niet eenduidig</p> <p>Uitnodigingsbrieven: distributie en timing</p> <p>Verwachtingen bij prikangst</p> <p>Vertrouwen tgv Covid pandemie verminderd</p>	<p>RIVM</p> <p>Najaar 2023 optimaliseren</p> <p>Medewerkers getraind Aandachtspunt Vaccinatie op maat</p> <p>Persoonlijk gesprek op maat</p>

Opkomst 2022

GGD Kennemerland berekent na elke groepsvaccinatiesessie het opkomstpercentage. In het voorjaar 2022 viel op dat de gemiddelde opkomst voor de DTP en BMR, de zogenaamde 9-jaarsvaccinaties, beduidend lager (57%) lag dan voorheen. In het najaar van 2022 was de opkomst wel wat verbeterd (69%).

De verlaagde opkomst in het voorjaar 2022 was voor GGD Kennemerland aanleiding om contact op te nemen met het RIVM. Tevens is intern besloten om een QuickScan uit te voeren onder ouders van kinderen die in het voorjaar uitgenodigd waren voor de 9-jaarsvaccinatie.

Overleg met het RIVM

GGD Kennemerland heeft het RIVM gemeld dat de opkomst van de vaccinatiesessies in het voorjaar 2022 lager was dan voorheen. RIVM had van andere GGD-en vergelijkbare signalen ontvangen en heeft naar aanleiding hiervan een landelijk webinar voor JGZ-professionals georganiseerd. Tijdens deze webinar zijn de volgende signalen besproken:

- Communicatie
 - o Ouders hebben aangegeven dat de uitnodigingsbrieven die door het RIVM worden verstuurd niet altijd duidelijk zijn: waar en wanneer kunnen de vaccinaties voor hun kind worden gehaald.
 - o Ouders gaven aan dat zij geen uitnodiging hadden ontvangen. Echter, de uitnodiging voor de RVP-vaccinaties en Covid-19 vaccinaties zijn in dezelfde periode verstuurd. Ouders gaven aan dat zij post van het RIVM niet altijd openden.
 - o Vaccinatiemoetheid: ouders die hun kind tegen Covid-19 lieten vaccineren, wilden niet hun kind in dezelfde periode laten vaccineren met een RVP-vaccin.
- Wantrouwen
 - o Ouders hebben ten gevolge van de Covid-19 pandemie en informatie op sociale media over Covid-19 vaccinaties minder vertrouwen gekregen in vaccinaties en overheid.
 - o Ouders hebben ook aangegeven dat zij bang waren dat als hun kind naar de RVP-vaccinatielocaties gingen, dat zij dan (ook) een Covid-19 vaccin toegediend kregen.

RIVM heeft naar aanleiding van bovenstaande signalen het volgende besloten:

- Aanpassing van de uitnodigingsbrieven. De vernieuwde brieven worden verstuurd vóór de najaarscampagne 2023. Eén van de aanpassingen is dat een QR-code in de brief is opgenomen, zodat ouders de brief ook in andere talen kunnen lezen.
- Flitspeiling onder ouders van kinderen jonger dan 3 ½ jaar en ouders van kinderen in de leeftijd van 9 tot en met 14 jaar. Uit deze flitspeiling kwam naar voren dat het merendeel van de ouders positief tegenover het RVP staan, vertrouwen in de adviezen over het RVP en het eigenlijk vanzelfsprekend vinden om hun kind te laten vaccineren.

Echter, de flitspeiling heeft ook aangetoond dat ouders in 2022 significant hogere kans hadden op negatieve overtuigingen over de effectiviteit en bijwerkingen van vaccineren, het doormaken van infectieziekten opzichte van vaccineren en het wantrouwen van de adviezen van de overheid over vaccineren.

RIVM concludeert dat de meeste ouders in 2022 een positieve mening hadden over het RVP, maar er ook aanwijzingen zijn dat de ouders negatiever over vaccineren zijn gaan denken. Het is onduidelijk of dit alleen door de Covid-19 pandemie komt of dat dit ook al hiervoor speelde.

QuickScan JGZ GGD Kennemerland

JGZ GGD Kennemerland heeft in het voorjaar van 2022 vastgesteld dat de opkomst van de groeps vaccinatie lager was dan voorheen. Naar aanleiding hiervan heeft JGZ GGD Kennemerland een QuickScan gehouden onder ouders van kinderen die in het voorjaar 2022 in aanmerking kwamen voor de 9-jaarsvaccinatie. Uit deze QuickScan is het volgende naar voren gekomen:

- Communicatie moet worden verbeterd.
 - o In de uitnodigingsbrief en op de website wordt gesproken over de 9-jaarsvaccinatie, terwijl een kind al uitgenodigd kan worden als die nog 8 jaar is. Sommige ouders willen dan nog even wachten tot hun kind echt 9 jaar is.
 - o De informatie op verschillende websites is niet altijd eenduidig. Dit moet worden verbeterd.
 - o Informatievoorziening voor mensen die de Nederlandse taal niet machtig zijn, kan worden verbeterd o.a. door een infographic.
- Uitnodigingsbrief is in dezelfde periode verstuurd als de uitnodiging voor de Covid-19 vaccinatie.
- Vertrouwen over de veiligheid van de RVP-vaccins. Transparante informatievoorziening over de ontwikkeling en veiligheid van vaccinaties kan mogelijk de twijfel en onzekerheid wegnemen.
- Goede communicatie en bespreken van verwachtingen bij kinderen met prikangst is belangrijk.

Bovenstaande uitkomsten zijn eerder gedeeld met de bestuurscommissie GGD Kennemerland, het RIVM en andere JGZ-organisaties.

Opkomst 2023

Het RIVM heeft alle uitnodigingen voor de groeps vaccinatie van januari - juni 2023 in december jl. in één keer aan alle ouders en jongeren gestuurd.

JGZ GGD Kennemerland heeft vastgesteld dat de opkomst varieerde tussen 58-74%. Uit eerder onderzoek was bekend dat niet alle ouders brieven van het RIVM openen. Dit was de reden om voor de laatste 3 sessies in juni, de brieven opnieuw aan ouders te versturen. Dit keer op briefpapier van de GGD en in een envelop van de GGD. De opkomst van deze laatste 3 sessies waren resp. 88, 111 en 126%.

Het RIVM heeft als verbeterpunt al toegezegd de brieven voor de najaarscampagne 2023 vlak voor de geplande vaccinaties te versturen en duidelijk aan te geven dat het gaat om RVP vaccinaties

Regionaal is de opkomst groeps vaccinatie 2023 hoger dan in 2022. De landelijke cijfers tonen een verlaagde opkomst in vergelijking met 2022.

Covid-19 pandemie en het RVP

Alle jaarcohorten hebben hun vaccinatie aangeboden gekregen gedurende de Covid-19 pandemie. JGZ GGD Kennemerland heeft zorggedragen dat alle spreekuren voor de 0-4 in aangepaste vorm zijn gecontinueerd. Hierbij was altijd aandacht voor de vaccinaties.

Ook het aanbod voor de maternale kinkhoestvaccinatie is gecontinueerd. Dit vaccin wordt op alle locaties tijdens een speciaal spreekuur aangeboden.

Daarnaast zijn de groeps vaccinaties, in eerste instantie alleen voor de MenACWY vaccinaties en later ook voor de andere vaccinaties, in kleinere settings doorgegaan. In 2022 zijn de groeps vaccinaties weer in grotere settings doorgegaan.

Vaccinatie op maat is voor kinderen die inhaalvaccinaties nodig hebben of voor kinderen met prikangst, op alle locaties gecontinueerd.

In het RVP-verslag van 2022 is aangegeven dat de Covid-19 pandemie weinig effect leek te hebben op de vaccinatiegraad. Echter, dit jaar moet worden vastgesteld dat de Covid-19 pandemie toch de vaccinatiegraad negatief beïnvloed zal hebben. De redenen zijn divers zoals angst om op de JGZ-locatie besmet te raken met Covid-19, wantrouwen, geen uitnodiging ontvangen of gelezen.

5b Signaal verlaagde vaccinatiegraad voor alle jeugdigen in de leeftijd 0-18 jaar

Zowel landelijk als regionaal zijn er naast de lagere opkomst tijdens de groeps vaccinatie, ook andere factoren die van invloed zijn op de vaccinatiegraad. In onderstaand overzicht zijn deze weergegeven en verder toegelicht.

Landelijk en Regionaal	Wat	Uitkomst	Vervolg
GGD Kennemerland	Opkomst lager	<p>Ouders 0-4 H'meer willen samen komen</p> <p>Ouders kunnen niet altijd op voorgestelde data</p> <p>Ouder geeft aan dat kind niet naar groeps vaccinatie kan (prikangst, beperkingen etc)</p> <p>Locatie groeps vaccinatie relevant: bereikbaarheid, parkeergelegenheid en randvoorwaarden vaccinaties</p>	<p>Avondspreekuur</p> <p>Flyer en website GGD: maak een nieuwe afspraak als je niet naar groeps vaccinatie kan komen</p> <p>Vaccinatie op Maat én Op indicatie vaccinatie op andere locatie (thuis, instelling)</p> <p>Hoofddorp 2 jaar geen groeps vaccinatie. Voorjaar 2024 weer wel</p> <p>Voorjaar 2024 start groeps vaccinatie Zandvoort</p> <p>Vervangen van vaccinatie locatie Heemstede noodzakelijk</p>
GGD Kennemerland	Prikangst	<p><i>Toename prikangst</i></p> <p>Toename aantal kinderen met prikangst</p> <p>Toename ernst prikangst</p> <p>Toename begeleiding prikangst door o.a. psychologen</p>	<p>Flyer RIVM ouders informatie voorbereiding vaccinatie</p> <p>Skills4comfort training JGZ professionals</p> <p>Vaccinatie op maat</p> <p>Aandacht voor ouders en hun verwachtingen door dit te bespreken aan het begin van het vaccinatieconsult</p>

Aansluiten bij de behoeften van ouders

- Avondspreekuur JGZ 0-4 zijn al sinds aantal jaar geïntroduceerd, zodat ouders samen naar het spreekuur kunnen komen en geen rekening met hun werk hoeven te houden als zij een afspraak hebben bij de JGZ.
- Op de website van GGD Kennemerland en in de flyer van JGZ GGD Kennemerland is aangegeven dat als ouders op een bepaalde datum of tijd niet met hun kind naar de vaccinatielocatie kunnen, dat zij online een nieuwe afspraak kunnen krijgen. Dit kan alleen in de periode dat er groepsvaccinaties gepland zijn.
- Daarnaast kan men altijd bellen naar de Frontoffice JGZ om een afspraak te maken voor vaccinatie op maat op één van de locaties.

Vaccinatielocaties

- JGZ GGD Kennemerland organiseert zowel in het voorjaar als het najaar meerdere vaccinatiesessies verspreid over de regio Kennemerland. Hiermee willen we zorgdragen dat de vaccinatielocaties voor iedereen goed bereikbaar is en de opkomst goed is.
- JGZ GGD Kennemerland bepaalt elk jaar op welke locaties vaccinatiesessies gehouden kunnen worden. Hierbij wordt gelet op onder andere bereikbaarheid van de locaties en grootte van de locatie. Een sporthal voldoet in principe aan de gestelde eisen, maar als JGZ GGD Kennemerland merken we dat het steeds moeilijker wordt om deze te kunnen reserveren.
- Dit betekent dat we dit najaar niet meer terecht kunnen in Heemstede en een geschikte nieuwe locatie is nog niet gevonden.
- In de afgelopen 2 jaar was het niet mogelijk om een goede vaccinatielocatie in Hoofddorp met voldoende parkeerruimte te reserveren. Vanaf voorjaar 2024 zal de groepsvaccinatie in Hoofddorp weer plaatsvinden en zal ook een nieuwe locatie in Zandvoort worden opgestart.
- In 2024 starten we een pilot om kleinschalig vaccineren. Deze kleinschalige vaccinaties worden, naast de grote groepsvaccinatie, georganiseerd in de maanden december/januari en in de zomerperiode op verschillende momenten van de dag. Een belangrijk doel van de pilot kleinschalig vaccineren is vaststellen of we hiermee de opkomst voor de vaccinatiesessies kunnen verhogen.

Prikangst

- Uit de QuickScan in 2022 is naar voren gekomen dat prikangst een reden kan zijn om je kind niet te laten vaccineren. Alle JGZ-medewerkers hebben de training Skills4comfort gevolgd. Deze training biedt inzicht hoe je als professional zowel met de jeugdige als de ouder om kan gaan om de prikangst te verminderen. Kinderen met een ernstige vorm van prikangst worden uitgenodigd voor vaccinatie op maat (VOM) op één van de locaties in de regio.
- De VOM- medewerkers maken samen met ouders en de jeugdige een plan om de vaccinatie toch te kunnen geven. Soms worden kinderen met enorme prikangst begeleid door een therapeut. Als JGZ GGD Kennemerland bieden wij de mogelijkheid dat de therapeut meekomt naar het VOM-spreekuur.

Landelijk zijn er vele ontwikkelingen rondom prikangst. Zo is de kindergeneeskunde van het OLVG gespecialiseerd in het begeleiden en sederen van kinderen met prikangst, zodat toch bloedafnamen of vaccineren mogelijk is.

5c Informed Consent procedure heeft invloed op de berekening van de vaccinatiegraad

Regionaal	Wat	Uitkomst	Vervolg
VWS	Informed consent 1-1-2022	Veel anoniem overgedragen vaccinatiegegevens	Voorstel wetswijziging toestemming, tenzij Kabinet gevallen, waardoor wetswijziging waarschijnlijk langer op zich laat wachten
GGD Kennemerland	Informed consent 1-1-2022	Groepsvaccinaties extra personeel, relatief laag percentage anoniem overgedragen gegevens JGZ 0-4 meer anoniem overgedragen bij 3 jr 10 mnd Vaccinatie op maat Maternale vaccinatie	Procedure wordt continu gemonitord en bijgesteld Monitoren, bijstellen en inhaal informed consent CB assistenten Monitoren, bijstellen en inhaal informed consent In het najaar wordt consulttijd maternale vaccinatie uitgebreid. Hierdoor meer tijd voor o.a. informed consent bespreken en registreren.

Informed Consent

- Een groot deel van de kinderen uit de jaarcohorten verslagjaar 2023 hebben al voor 2022 vaccinaties gekregen. Het informed consent is wel van invloed voor de kinderen die later zijn gevaccineerd o.a. in verband met de Covid-19 pandemie.
- Alle zwangere vrouwen hebben de maternale kinkhoest in 2022 ontvangen. Voor deze groep geldt dat landelijk 13,9% van de toegediende vaccinaties anoniem zijn overgedragen. In de regio van JGZ GGD Kennemerland is dit 9%.
- Bij de start van het informed consent is ongeveer 45% van de vaccinatiegegevens anoniem gedeeld. Uiteindelijk is in 2022 gemiddeld 5% anoniem gedeeld. Dit is een redelijk percentage. Maar zowel het RIVM als JGZ GGD Kennemerland werken eraan om dit percentage zo laag mogelijk te houden.
- Dit is van belang daar wanneer er geen toestemming wordt gegeven een herhaling van uitnodigingen volgt van het RIVM wat resulteert in het tijdens een vaccinatiesessie extra opvragen van de vaccinatiestatus.
- Dit onder andere door het percentage van informed consent te monitoren en alle JGZ-professionals hierover te informeren. Echter, er zal altijd een bepaald percentage anoniem worden gedeeld. Dit heeft o.a. te maken met vertrouwen in privacy. Hierbij zal met name aandacht besteed moeten worden aan de zwangere vrouwen. Dit zijn ten slotte ook de ouders die toestemming voor hun kind moeten geven.

- De vaccinatietijden voor maternale vaccinaties worden opgehoogd, zodat de JGZ professional meer tijd heeft om met de aanstaande ouder in gesprek te gaan.
- In 2022 is gestart met een aangepast wetsvoorstel om de informed consent procedure te versimpelen. Mogelijk dat deze wetswijziging langer op zich laat wachten nu het kabinet 7 juli jl. gevallen is.

5d Toename aantal nieuwkomers landelijk en regionaal

Landelijk en Regionaal	Wat	Uitkomst	Vervolg
GGD Kennemerland	Nieuwkomers	<p><i>Al jaren veel nieuwkomers</i></p> <p>In 2022 toename met name in Haarlemmermeer tgv oorlog Oekraïne</p> <p>In beeld brengen</p> <p>Intake, inclusief vaccinatiestatus</p> <p>Vaccinatieplan</p> <p>Vaccinatie op maat -> kost tijd -> worden wel meegenomen in berekening vaccinatiegraad</p>	JGZ Vluchtelingenteam

Nieuwkomers

Het aantal nieuwkomers neemt de afgelopen jaren toe in Nederland. De JGZ-organisaties dragen zorg dat deze kinderen zo spoedig mogelijk uitgenodigd worden, waarna ook de vaccinatiestatus wordt vastgesteld. Het kost tijd om nieuwkomers volledig volgens het RVP te vaccineren. Sinds het voorjaar 2022 is het JGZ- vluchtelingenteam geformeerd die de zorg voor deze kwetsbare kinderen opstart.

Recentelijk is het één van de JGZ-professionals opgevallen dat ouders afkomstig uit 3 verschillende landen, hun kinderen niet willen vaccineren met bepaalde vaccinaties volgens het RVP. Het gaat hier onder andere over MenACWY, een vaccinatie dat niet altijd wordt toegediend in land van herkomst. Ouders zijn twijfelachtig over nut en veiligheid van het vaccin. Dit ondanks voorlichting van de JGZ- professional. Tijdens het consult is meer tijd nodig om ouders hierover goed te kunnen informeren.

5e Overige punten van aandacht

Routing aanmelding maternale vaccinaties

Verloskundigen en gynaecologen informeren zwangere vrouwen over het belang van maternale vaccinaties en leiden hen toe naar de JGZ.

In de regio Kennemerland zijn 2 JGZ-organisaties werkzaam; JGZ GGD Kennemerland biedt maternale vaccinaties aan in de gemeente Haarlemmermeer en JGZ Kennemerland in de gemeenten van Midden en Zuid-Kennemerland. Zowel voor de verloskundigen als gynaecologen is het niet altijd duidelijk welke organisatie voor welk gebied verantwoordelijk is. Dit is dan ook de reden dat JGZ en GGD Kennemerland tijdens het laatste overleg van

het verloskundig samenwerkingsverband (VSV) 13 juli jl. nogmaals het werkgebied van beide organisaties hebben toegelicht. Daarnaast is het VSV geïnformeerd over de start van de maternale griepvaccinatie vanaf 15 oktober a.s. en is besproken hoe de toeleiding voor de maternale vaccinaties verbeterd zou kunnen worden.

De website van GGD Kennemerland is in verband met de implementatie van de maternale griepvaccinatie aangepast. Hiermee zijn de zichtbaarheid op de website en de aanmeldprocedure via de website verbeterd .

Extra rappel voor peuters die met 2 jaar geen BMR-vaccinatie hebben ontvangen

RIVM heeft in 2022 alle ouders van peuters, geboren vanaf 2018 en die met 2 jaar nog geen BMR-vaccinatie hadden ontvangen, een rappel gestuurd. In deze rappel was aangegeven dat hun kind nog in aanmerking kwam voor de BMR en dat zij hiervoor een afspraak kunnen maken met de JGZ. Uiteindelijk heeft landelijk slechts 0,9% van de genodigde kinderen alsnog de BMR gekregen in de periode juni tot en met oktober 2022. Als JGZ GGD Kennemerland hebben we onderzocht welke kinderen in aanmerking kwamen voor het rappel. Merendeel van de ouders hadden al eerder aangegeven hun kind niet te willen vaccineren met het BMR-vaccin of veel twijfels hierover te hebben.

Conclusie

De laatste jaren is een geleidelijke daling van de vaccinatiegraad waargenomen. De vaccinatiegraad onder bepaalde geloofsgemeenschappen, de zogenaamde Bible Belt, is altijd al laag geweest. Daarnaast is het aantal ouders met een antroposofische visie toegenomen. Deze ouders willen hun kinderen helemaal niet laten vaccineren of alleen volgens een aangepast schema.

De laatste paar jaar is de vaccinatiegraad wisselend geweest, echter de vaccinatiegraad over de periode 2022 is fors gedaald. Meerdere factoren spelen hierbij een rol. De belangrijkste factoren zijn de Covid 19-pandemie, de implementatie van informed consent en de toename van het aantal nieuwkomers. Landelijk en regionaal zijn er meerdere initiatieven om de vaccinatiegraad te stabiliseren en te verbeteren.

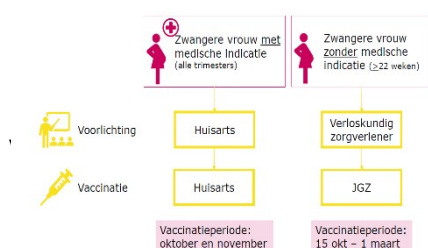
Communicatie is één van de belangrijkste pijler en de rode draad voor de aanpak verhogen van de vaccinatiegraad. Het is belangrijk om meer tijd en geld te investeren in communicatie. Nieuwe plannen zoals de komst van de vaccinatievoorziening kunnen hierin voorzien. Daarin heeft voorlichting aan ouders en kinderen een belangrijke plek zowel voorafgaand aan de vaccinatie als tijdens. Nu al pleiten we voor een goede bijdrage voor voorlichting bij VWS voor voorlichting in de prijs van de vaccinatie. Doelgroepgericht werken e.d. draagt hier ook aan bij.

6. Ontwikkelingen Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

HPV 18-26 jaar

Sinds het voorjaar 2023 is de inhaalcampagne voor jongens en meisjes in de leeftijd van 18-26 jaar van start gegaan. In het voorjaar is de 1ste vaccinatie aangeboden en in het najaar wordt de 2de toegediend. De inhaalcampagne zou eind 2023 worden afgesloten, echter recentelijk is besloten deze campagne te verlengen. Deze inhaalcampagne wordt door de afdeling Infectieziektebestrijding (IZB) GGD Kennemerland georganiseerd.

Uitvoering

Maternale griepvaccinatie

Dit najaar worden de griepvaccinatie aan alle zwangere

vrouwen aangeboden. Zwangere vrouwen met een medische indicatie worden gevaccineerd door hun huisarts, de overige zwangere vrouwen door de JGZ. De vaccinatie wordt elk jaar tijdens de griepperiode van 15 oktober tot 1 maart aangeboden aan alle zwangere vrouwen die minimaal 22 weken zwanger zijn.

Rotavirusvaccinatie

Rotavirusinfectie veroorzaakt braken, diarree en koorts en is met name voor kwetsbare zuigelingen een gevaarlijke infectie. Vanaf januari 2024 wordt aan alle pasgeborenen rotavirus-vaccinatie aangeboden. Dit is het eerste vaccin binnen het RVP dat via druppeltjes in de mond wordt toegediend. Ouders kunnen tot die tijd, in overleg met de huisarts of kinderarts, hun kind(eren) wel op eigen kosten tegen het Rotavirus laten vaccineren.

Wijziging RVP-vaccinatieschema

De gezondheidsraad heeft in 2022 in het advies “Evaluatie schema Rijksvaccinatieprogramma” een aantal wijzigingen in het RVP-schema geadviseerd. Het voorstel is om per januari 2025 het vernieuwde schema te implementeren. Tot die tijd wordt bekeken hoe deze wijzigingen vormgegeven kunnen worden. Het voorstel om de DKTP-vaccinatie op de leeftijd van 5-6 jaar in plaats van 3 jaar 10 maanden aan te bieden, is de wijziging met de meeste impact.

